

Ing. Ladislav Pouzar a Lenka Kohoutková
Nestoři českokrumlovské fotografie

V roce 2014 jsme si připomenuli 150. výročí narození významného krumlovského rodáka a fotografa Josefa Wolfa. Při této příležitosti připravilo muzeum výstavu „Nestoři českokrumlovské fotografie“. Jako hlavního kurátora výstavy pozvalo muzeum ke spolupráci Ing. Ladislava Pouzara, který se již mnoho let zaměřuje na dokumentační fotografii s tématem historie Českého Krumlova a okolí.

Vynález fotografie se řadí k těm, které fascinovaly lidstvo v éře velkých změn 19. století. Možnost zachytit obraz skutečnosti a proměnit jej ve vzpomínku pro budoucnost byla pro nejširší společenské vrstvy velmi lákavá - mimo jiné i z hlediska cenové dostupnosti. Velké popularity a rozmachu nabyla fotografie zejména v souvislosti s rozvojem turistického ruchu, kdy fotografové své živnosti zpravidla rozšířili také o vydavatelství pohlednic. Odkaz mnohých fotoateliérů dnes slouží jako nenahraditelný zdroj informací o místopisu, ale i jako reportáž ze života obyvatel regionu.

Představiteli počátků fotografie v Českém Krumlově byli, kromě Josefa Wolfa i Franz Polak, Gotthard Zimmer, Josef Seidel, Wenzel Micko, Karel Šmirous a další - dosud méně známí či bezejmenní autoři. Návštěvníci výstavy měli možnost seznámit se s životními osudy fotografů, nahlédnout do historie vývoje fotografických technik a technologií nebo spatřit dosud nevystavené sbírkové fondy od nejstarších až po fotografické práce z roku 1938. Výstava prezentovala především neznámé či znovuobjevené záběry města Českého Krumlova a života v něm ve světle nových dějinných souvislostí a poznatků a dále doplnila dosud publikované dějiny regionální fotografie a předložila další zajímavé, dosud nezodpovězené otázky.

Franz Polak (Pollak)

*7. 10. 1834 Český Krumlov

+9. 11. 1893 Český Krumlov

Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let 19. století zaznamenáváme stopy Franze Polaka, zřejmě prvního fotografa v Českém Krumlově. Ten patřil k osobnostem raného období fotografování v českých zemích. Ve vzpomínkách ředitele českokrumlovského panství Emanuela Peschla se dočítáme:

„... otec Franze Polaka roznášel po Krumlově poštu, v čemž mu pomáhal jeho syn, jenž se vyučil té podivuhodné novince – fotografování.“

Živnost fotografickou provozoval Franz pravděpodobně v místě svého bydliště, v Radniční ulici č. p. 28. Věnoval se portrétní a místopisné fotografii, a to ještě v éře kalotypie. Nejstarší snímky pořízené touto technikou pocházejí z 60. let 19. století a jsou spjaty především s Českým Krumlovem a panstvím rodu Buquoyů.

První fotografie Českého Krumlova dle zdokumentovaných událostí ve městě (požár knížecího pivovaru, (1869), stavba Radniční č. p. 101, (1867-1869), lze zařadit také do období let 1868-1870. Těchto několik unikátních snímků Krumlova, na svou dobu velkých rozměrů (cca A4), přibližuje město před svým stavebním rozmachem na přelomu století. (Další fotografie města od jiných autorů jsou většinou datovány až do druhé poloviny posledního desetiletí 19. století.)

Hlavní náplní knížecích zakázek byly aranžované portréty v interiérech i exteriérech hradů Rožmberk a Nové Hrady. První fotografie Buquoyského panství jsou datovány (dle výsledků bádání pracovníků Ústavu dějin umění) přibližně mezi léta 1868 a 1873. Tomu odpovídají i datace posledních stavebních úprav na Rožmberku a v Nových Hradech. V časovém zařazení Polakových prací se také můžeme opřít o album fotografií z Českého Krumlova a okolí, které Franz Polak osobně věnoval kněžně Eleonoře Schwarzenberkové, roz. Liechtensteinové, (1812-1873). V albu se objevuje minimálně jedna „rožmberská“ fotografie, jejíž vznik lze dát do souvislosti s původní zakázkou pro hraběte Buquoye.

Mezi Polakovými pracemi najdeme fotografie krajiny, architektury, interiérů či reprodukce maleb Rudolfa von Alta, ale i zdařilé plenérové snímky zachycující členy rodiny hraběte Buquoye, podobenky knížecích zaměstnanců, ateliérové skupinové fotografie (zde můžeme začít spekulovat o zatím nedoložené existenci prvního krumlovského fotoateliéru) nebo fotodokumentace knížecích nemovitostí. Asi poslední datovaná fotografie v časové ose Polakovy fotografické živnosti je portrét lesního adjunkta Ludvíka Schomauscheka na zadní straně datována rokem 1880.

K dnešnímu dni lze doložit, že Franz Polak svými pracemi za 10 až 15 let fotografování obsáhl prostor od Stožce přes Vyšší Brod, Rožmberk nad Vltavou, Český Krumlov až po Nové Hrady. Za stěžejní období jeho

fotografické práce, ze kterého pochází většina dochovaných fotografií, můžeme považovat léta 1868 až 1875. Fotografie městských vedut mají unikátní historickou a vypovídací ikonografickou hodnotu. Franz Polak novými technologiemi získávání a uchovávání obrazu navazuje na práce dvorního Schwarzenberského malíře Franze Ferdinanda Runka (1764 -1834), který s fotografickou přesností se štětcem v ruce zaznamenával region o půlstoletí dříve. Roku 1871, po smrti otce Johanna, převzal Franz Polak poštovní úřad, což jej pravděpodobně donutilo utlumit fotografickou živnost.

Gotthard Zimmer

* 24. 4. 1847, České Žleby
+ 10. 5. 1886, Český Krumlov

Počátkem roku 1880, ve svých 33 letech, přišel Gotthard Zimmer do Volar jako “fotograf z Vídně”, jak sám sebe označoval. Po krátkém působení ve Volarech odešel do Českého Krumlova, kde si založil v Linecké ulici č. p. 64 možná první stálý fotografický ateliér v širokém okolí. (Slovo “možná” je uvedeno proto, že informace o pravděpodobně ještě starším fotoateliéru Franze Polaka není dosud možné objektivně doložit.) U ateliéru Gottharda Zimmera se dle dostupných informací jednalo o malý dřevěný domek, postavený v zahradě. Na zadních stranách fotografií (vizitkách) Gotthard Zimmer uvádí “BÖH. KRUMAU, LINZERSTRASSE, im eigenen hause No 230” nebo “böhmisch KRUMAU, Gottesackergasse, Jesuitengarten Nr. 64” nebo “BÖH. KRUMAU, LINZERSTRASSE, IM EIGENENGARTEN, No 64”. Dnes na místě fotoateliéru stojí pokladna Musea fotoateliér Seidel. Přesnější představu o dispozicích ateliéru poskytují dochované výkresy půdorysu, ale také nejstarší ateliérové portréty, které ukazují na malý prostor a jen málo variabilní vybavení. V malé kolekci dochovaných fotografií nalezneme portréty knížecích zaměstnanců, skupinové fotografie krumlovských spolků a veduty Krumlova. Delirium tremens dohnalo Gottharda Zimmera 10. 5. 1886 v necelých 39 letech k sebevraždě a manželka Karolina byla nucena hledat pro osiřelý ateliér vhodného nástupce.

A tak se v Českém Krumlově objevuje po svých cestách na zkušené Josef Seidel a od 1. srpna 1886 nastupuje ve fotoateliéru jako nový obchodvedoucí. Fotografie pořizené po smrti Gottharda Zimmera nesou do roku 1888 ještě označení „G. Zimmer’s Wtwe “. Tedy, že atelier je ve vlastnictví vdovy. S velkou pravděpodobností je autorem fotografií s touto vizitkou Josef Seidel. V roce 1888 definitivně fotoateliér kupuje a přejmenovává na atelier Seidel.

Josef Seidel

*2. 10. 1859, Líska (Hasel), dnes část České Kamenice
+ 21. 10. 1935, Český Krumlov

Josef Seidel pocházel z chudé německé rodiny, žijící v obci Líska (Hasel), v oblasti tzv. Sudet nedaleko Děčína. Seidelův otec pracoval jako brusič skla. Prameny uvádějí, že on sám se vyučil tradičnímu řemeslu svého rodiště - malířství skla. Po vyučení vandroval a vyučil se fotografem. Jako fotografický pomocník pracoval v Sedmíhradsku, Uhrách, Čechách a Rakousku. Dva roky pracoval také ve Vídni u firmy, která vyráběla fotografické desky. Roku 1887 byl Josef Seidel v Prachaticích a tehdy zřejmě pořídil první krajinářské fotografie Šumavy. V roce 1888 se stal vedoucím českokrumlovského fotoateliéru Gottharda Zimmera (1847–1886). Po smrti fotografa Gottharda Zimmera vedla jeho krátkou dobu atelier manželka Karolina. Po dvou letech fotografický atelier v zahradě domu v Linecké ulici č.p. 64 Josef Seidel převzal.

Josef Seidel hledal obchodní využití fotografie. Roku 1891 začal ve spolupráci se slezským fotografem Adalbertem Rehnertem kopírovat své záběry také na diapozitivy (formátu 8 x 8 cm). Později se diapozitivů, z nichž některé byly mistrně kolorovány, využívalo také k přednáškám. Ve spolupráci se spisovatelem Josefem Blauem připravil několik řad diapozitivů s texty pro veřejná promítání fotografií z oblasti Šumavy. Jeho snímky zdobily knihy i časopisy. Byl vyhledávaným fotografem umění, vedle Krumlovské madony fotografoval fresky, sochy, malby i interiéry sídel a kostelů. Studoval odbornou literaturu a četl fotografické časopisy. Po Františku Drtikolovi byl zřejmě druhým studentem z českých zemí, který vystudoval mnichovskou výtvarnou akademii.

Povolení k fotografické živnosti získal 24. ledna 1893. Při pořizování vzácných zimních záběrů se jejich autor stal také průkopníkem lyžování. V létě zase využíval ke svým cestám bicykl a později i motorové kolo. Od roku 1905 začal Seidel ke svým výletům na Šumavu používat motocykl Laurin-Klement (čtyřtakt s 6 FS při 500 ccm), což jeho cestování značně urychlilo. Téhož roku se oženil s učitelkou Elisabeth Brodovou

rodem z rakouských Korutan a přestavěl dům s ateliérem, jehož podoba se zachovala do dnešní doby. Seidelovým se narodila dvojčata Helmut a Franz a po dvou letech syn Arnold.

Rychle po zveřejnění vynálezu Autochromu (první verze patentu publikována v roce 1903 a revize v roce 1904) zakoupil Seidel fotografické desky pro tuto technologii barevné fotografie. Spolu s Karlem Šmirousem naexponoval fotografie a některé z nich vydal na pohlednicích. Josef Seidel patří k prvním profesionálním fotografům u nás, kteří techniky autochromu použili k vydávání pohlednic, z nichž nejstarší byly vydány již roku 1910.

V této době měl již Josef Seidel při svém fotografickém závodě prosperující vydavatelství, které vydávalo v různých formátech jeho fotografie – pohlednice v nákladu od 100 do 1000 ks od jednoho záběru. Největší úspěch měly prý pohledy ze Špičáku a šumavská jezera. Je charakteristické, že do negativu byl často vkopírován i text s popisem námětu a signaturou fotografa.

Do roku 1920 vzniklo nejméně 1200 číslovaných negativů pohlednic. Dílo Josefa Seidela je zaznamenáno na desítkách tisíc skleněných negativech a na mnoha pozitivech, jeho firmou vyrobených. Jména fotografovaných osob jsou zapsána v knihách objednávek, téměř žádný zápis nechybí. Šumava, kterou zachytil způsobem doslova neopakovatelným, totiž už neexistuje a ožívá jen v jeho fotografiích. V téže době vytvořil první panoramatické snímky, kolem roku 1920 např. panorama Šumavy jako leporelo skládající se z 28 záběrů. Na mistrovském záběru z Kleti se mu podařilo zachytit i vzdálené vrcholky Alp, tyčící se za Šumavou.

Když 21. října 1935 v Českém Krumlově skonal, mnoho jeho známých a přátel si nechtělo nečekaný konec připustit. Do posledních chvil života stále cestoval, pracoval. Syn František pokračoval v otcových stopách. Jako sedmadvacitiletý převzal po smrti svého otce zavedený solidní závod. Prosperující firma měla v té době 11 zaměstnanců a byla rozdělena do tří oddělení - portrétní, amatérské a pohlednicové. Seidlovy fotografie jsou výjimečné svou geografickou monotematicností. Šumavu a Pošumaví však představují ve vzácné celistvosti a rozmanitosti. Tím je Seidlovo dílo těžko srovnatelné s dílem jiného profesionálního fotografa v Čechách v tomto období. Především tato skutečnost staví Josefa Seidla mezi nejvýznačnější fotografy své doby.

Kdy začal dělat své první šumavské pohlednice vlastně přesně nevíme. Nejstarší známá je datována razítkem z 25. března 1899 a je označena pořadovým číslem 45 Schwarzbach in Böhmen (tj. Černá v Pošumaví). Výrobou fotografií krajiny zřejmě pokračoval v díle svého předchůdce Zimmera. Stopy této práce lze najít na nápisech po skalách šumavského Třístoličníku a také jako reklamu v jednom z dílů Ottových Čech.

U Josefa Seidla je možné za jeho života pozorovat i jeho politickou angažovanost. V písemných pramenech čteme, že poznal bídu i nouzi. Zřejmě již na svém vandru ve Vídni se vedle práce ve významných fotografických ateliérech a školení ve výtvarných kurzech seznámil s politikou. Byl zakladatelem sociální demokracie ve městě a, jak svědčí i české prameny, neúnavně prosazoval v městské radě, jejímž byl členem, na svou dobu radikální dělnické požadavky. Byl vedle archiváře a starosty PhDr. Karla Tannicha (starostou v letech 1919 až 1926) a městského tajemníka Dr. Jüttnera jedním ze tří krumlovských zástupců v delegaci tzv. Gauvertretung des deutschen Böhmerwaldes (tj. zastoupení německé „šumavské župy“ /Böhmerwaldgau/), kterou hned 11. prosince 1918 přijal ministerský předseda Karel Kramář.

Josef Wolf

* 11. 2. 1864 Český Krumlov

+ 4. 2. 1938 Český Krumlov

Josef Wolf se narodil 11. 2. 1864 v Českém Krumlově a po ukončení místního gymnázia nastoupil do fotografického ateliéru Gotharda Zimmera, kde se v letech 1881 - 1884 vyučil oboru. Po získání zkušeností v Rakousku jako fotografický pomocník se v roce 1891 vrací opět do Českého Krumlova. Gotthard Zimmer je ale 5 let mrtev a v té době, již od roku 1888, pracuje ve fotoateliéru Zimmer mladý Josef Seidel. Vyvozujeme tedy, že Josef Wolf ztrácí možnost nastoupit do ateliéru svého již nežijícího učitele a je nucen hledat si jiné řešení své obživy v oboru. Zásadním krokem je koncese ze dne 7. 7. 1891, kdy Josef Wolf zakládá vlastní, druhý, konkurenční, fotografický fotoateliér v Českém Krumlově.

Josef Wolf se věnuje nejen portrétní tvorbě, ale i fotografování města a jeho okolí. Dne 21. 5. 1893 objevujeme první Wolfovu fotografii v německy psané českokrumlovské městské kronice z roku 1869-1904 (portrét Gottfrieda Strausse). V této kronice a kronice z let 1905-1909, kde je Josef Wolf do té doby

výhradním fotografem, nalezneme dalších více než šest desítek portrétních fotografií, městských vedut a společenských událostí Českého Krumlova především zaměřených na německou komunitu ve městě.

Josef Wolf žil v ulici Parkán č. p. 112, v nedalekém domě (Parkán č. p. 116) měl fotolaboratoř a firemní archiv. Naproti domu č. p. 116 si Josef Wolf nechal postavit pod vysokou zdí seminární zahrady dřevěný ateliér s prosklenou stěnou a částí stropu zbudovaný na kamenném soklu. Dle pamětníků měl ateliér půdorys cca 5 × 10 m a pultovou střechu. Vedle ateliéru byla ke zdi dnešního Regionálního muzea přilepena další malá dřevěná stavba, o půdorysu cca 3 × 1,5 m, která sloužila jako sklad negativů na skle. Z vyprávění pamětníků ještě v letech 1958-1960 jak v domě č. p. 116, tak v příštířsku byly úhledně zabaleny a složeny stovky naexponovaných skel - téměř všechny s portréty osob (Josef Prokopec: „...ptal jsem se těch dětí, ale odpovídaly, že na sklech jsou jenom lidi“). Je pravděpodobné, že negativy byly z části zničeny dětmi z ulice a poté zbytek při stavebních úpravách. Doposud se podařilo zčásti identifikovat ateliér na několika fotografiích ze zámecké věže. Po válce byla z původního atelieru zřízena provozovna mandlu. Budova byla stržena někdy mezi lety 1964-1967, nejpozději v roce 1968. Na rohu Radniční a Dlouhé ulice č. p. 100 provozoval Josef Wolf prodejnu pohlednic.

Vedle práce v rodném městě se Josef Wolf věnoval fotografování Šumavy a po roce 1918 i vydávání fotopohlednic od Českého Krumlova po Karlovy Vary. Jeho archiv se odhaduje na 7 000 záběrů (viz kniha autorky Ingeborg Jordan: *Photografie im Böhmewald 1880-1940*). Svými pohlednicemi se Wolf snažil podporovat rozvoj firmy a s tím v té době rozvíjející se turistický ruch. Jeho zvětšené fotografie (40 x 50 cm) tvořily dobový kolorit hotelů a restaurací v okolí. Ke specialitám ateliéru patřily také skupinové fotografie. Skupiny, které se nevešly do fotoateliéru, fotografoval Josef Wolf v exteriéru (stejně jako Gotthard Zimmer, nebo Josef Seidel) na ulici poblíž svého atelieru. Blížším zkoumáním například identifikujete skupinové fotografie pořízené u skály, na konci ulice Parkán. Roku 1897 zachytil Josef Wolf také atmosféru natáčení filmu o hořických pašijových hrách. Jako u konkurence nacházíme ve fotosbírkách Josefa Wolfa zajímavé kolekce fotografií pašijových her, oslav 600 let města v roce 1909 nebo z ničivých povodní v roce 1920, které jej přímo na jeho objektech postihly. Vkrádá se nepodložená konstrukce: není na těchto fotografiích některý z Wolfů? Ale po více než 90ti letech nevíme: kdo je kdo?

Krumlovský rodák Josef Wolf byl člověk více nakloněný německé většině ve městě. Smrt jej ušetřila rozhodování jak, naložit s postupně se radikalizujícími názory německé populace ve městě a regionu během druhé poloviny třicátých let. Jeho tři synové: Walter (*1895), Josef (*1900) a Franz (*1907), kteří nenašli v období velké hospodářské krize uplatnění ve svých oborech, pokračovali v rodinné fotografické živnosti.

Wenzel Micko

*3. 9. 1872 Český Krumlov

+3. 5. 1951 Steyr

Maximilián Micko

*16. 9. 1906 Český Krumlov

+1. 2. 1996 Ennsdorf

Wenzel Micko, pocházel z jedné ze starých krumlovských rodin. Jeho otec, také Wenzel, narozený 15. 9. 1828, byl obuvníkem. Jeho děd byl v Českém Krumlově kloboučníkem. Předcházející generace pocházela z Chvalšín. Ignaz Micko, narozený 28. 7. 1770, byl barvířským mistrem a bydlel v Českém Krumlově, v historicky významném domě čp. 77 v Široké ulici. Českokrumlovský rodák fotograf Wenzel Micko, se vyučil u Josefa Seidela. Stopy z let učednických a cest na zkušenou se nedochovaly. Osamostatnil se a 29. května 1899 oženil s Fanny Tussetschlägerovou z Černé v Pošumaví a měli spolu sedm dětí. (Jako čtvrté dítě se 16. 9. 1906 narodil syn Maximilian, který po svém otci pokračoval jako fotograf). První manželka Fanny v roce 1921 zemřela, a tak se následující rok Wenzel oženil s její sestrou Mathildou, s ní měl jako osmé dítě syna Erwina. Od roku 1900 do 1909 už byl Wenzel Micko samostatným fotografem v domě Heinricha Gallasche na Plešivci čp. 74. Zřídil si zde vlastní ateliér s výhledem na město nad řekou.

Od roku 1920 do roku 1923 se syn Wenzela Micka Maximilian učil u svého otce. Po vyučení byl na zkušenou a pracovním pobytu v Děčíně a v Karlových Varech. Po návratu do Českého Krumlova pracoval v ateliéru svého otce. Jak bylo v jeho době běžné, Mickové podobně jako ostatní fotografové vrstevníci fotografovali například obce a města regionu, portréty a historické události. Konkurence ve městě byla obrovská a Mickové určitě museli soupeřit o svou pozici s ateliérem Josef Seidel nebo Josef Wolf. V roce 1940 se Maximilian Micko oženil a v tom samém roce převzal podnik od svého otce. Maxovi a Marii Mickovým se narodily tři děti. V roce 1942 složil Max v Linci mistrovskou zkoušku. Během války nemusel kvůli vážné

srdeční vadě narukovat k wehrmachtu. Po II. světové válce byl Wenzel Micko, tehdy už 73 letý, s příslušníky rodiny odsunu do Německa ušetřen. Po skončení války Maxmilián pracoval v Českém Krumlově pro americkou armádu na fotografický materiál, který od Američanů získal. Maxmilián se nechal při odchodu amerických vojáků z Čech převést i s velkým množstvím negativů přes hranice do Rakouska. Cenou za převedení bylo veškeré fotografické vybavení zn. Leica. Českokrumlovský ateliér byl zabaven českými úřady.

Manželce Maximiliana se podařilo i s dětmi uprchnout do tábora určeného pro Rakušany. Celá rodina se znovu sešla v Linci 10. 10. 1945. Bratr Wenzela Micka, Heinrich Micko, se již dříve přiznal do rakouské obce Garsten (dnes se 6600 obyvateli již přímo sousedící se Steyerem). Za těchto okolností mohla obec Garsten vydat dne 30. 8. 1945 potvrzení a vystavit Wenzelovi předběžné potvrzení o pobytu u bratra. Jeho sestra Johanna žila rovněž v Garstenu. Wenzel zemřel 3. 5. 1951 v obci Steyr-Münichholz. Maximilian Micko získal zaměstnání pomocníka u fotografa Wolfganga Pflanze v Linzi. Jeho rodina nejprve bydlela v ulici Schultestraße čp. 17, později v Urfahru v ulici Leonfeldnerstraße.

Pro bývalé krajany vyráběl pohlednice s označením „Foto-Color, M. Micko, Urfahr, Leonfeldnerstraße 82b“. Při výročních šumavských setkáních v Märzenkeller - v jednom tehdy velmi známém hostinci v Linci - přispíval prodej těchto pohlednic ke zlepšení jeho skrovného živobytí.

V roce 1953 se Maximilian Micko osamostatnil a založil si vlastní ateliér v St. Valentinu v Dolním Rakousku. V roce 1971 odešel do penze. Ve svém povolání pracoval bez přerušení 50 let. Když byl ateliér zrušen, skoro všechny negativy se při stěhování "ztratily". Nepomohlo pátrání, dodnes jsou pohřešované. Maximilian Micko zemřel 1. 2. 1996 v dolnorakouském Ennsdorfu.

Dr. Karel Šmirous

*3. 12. 1890 Český Krumlov

+ 8. 1. 1981 Praha

Karel maturoval v roce 1908 na budějovické reálce a tehdy jej velmi uchvátilo malířství. Jeho učiteli byli Alois Kalvoda a od roku 1904 po dobu 10 let Ludvík Kuba. Tito malíři bývali v létě hosty rodičů Šmirousových v domě Radniční č. p. 101, Karlova matka byla, mimo jiné, žákyní Amalie Mánesové.

Černobílé fotografii se českokrumlovský rodák Karel Šmirous věnoval od dvanácti let. Po studiu na reálce chtěl pokračovat studiem malby, z rozhodnutí svého otce ale začal studovat chemii. V době studia na c. k. České vysoké škole technické v Praze v letech 1908 – 1912 se setkal s autochromem a začal se systematicky věnovat barevné fotografii. Jeho pohled na Český Krumlov z roku 1908 publikovalo nakladatelství Minerva v roce 1910 jako pravděpodobně první českou barevnou pohlednici z autochromu. Zkušenosti v oboru fotografie získal Karel Šmirous od krumlovského fotografa Josefa Seidla. Spolu fotografovali Český Krumlov a cestovali po Šumavě.

Studia chemie v oboru barvířství a barvářství později umožnila Karlu Šmirousovi experimentovat s přenosem barevné fotografie na papír. Zkušenosti v oboru si prohluboval i v Německu a ve Francii. Roku 1913 se seznámil s bratry Lumièrovými, vynálezci Autochromu, se kterými pro množství společných zájmů zůstal v kontaktu až do konce jejich života.

Po získání doktorátu roku 1914 se stává asistentem profesora Emila Votočky a usazuje se v Praze. Pokusy s barevným tiskem prováděl v letech 1915 - 1918 a po válce byl vyslán národohospodářským ústavem při České akademii do laboratoří bratří Lumièrů a do Spojených francouzských barvíren. Zde pracoval během kariéry několikrát a v roce 1931 tam vyřešil způsob barevného zvětšování při umělém světle.

Jeho dlouholetý výzkum přenosu barevné fotografie na papír je korunován úspěchem ve formě vynálezu procesu hydrotypie, kterou patentoval roku 1921. Za tento vynález a za fotografie zhotovené touto technikou dostal roku 1937 zlatou medaili na Světové výstavě v Paříži. I přes zájem firmy Kodak však hydrotypie nenašla širší uplatnění v praxi v důsledku války a nástupu moderních barevných fotografických papírů. Celkově zůstává Karel Šmirous autorem tří československých patentů v oblasti barevné fotografie.

Současně se svou vědeckou kariérou byl Karel Šmirous i velmi úspěšným fotografem. Jeho fotografie vynikají nejen technickou kvalitou, ale i kompozicí a kultivovaným barevným cítěním. Od raných barevných pokusů se vypracoval k fotografiím uměřeného barevného ladění, často v odstínech jedné převládající barvy. Jeho dílo je tématicky velmi rozmanité. Fotografoval zátiší, akty, portréty, krajiny, ale i reportáže. Věnoval se také vědecké a reklamní fotografii.

Karel Šmirous publikoval barevné pohlednice vynikajícího technického zpracování. Pořádal přednášky a aktivně vystavoval. Publikoval barevné fotografie v několika knihách. Připravil například reprezentativní

publikaci „Československo“ pro výstavy v Bruselu 1958. Karel Šmirous byl vědcem a průkopníkem barevné fotografie. Jako jediný český fotograf plně soustředil na barevnou fotografii na autochromu.

Některé z odkazů:

Ingeborg Jordan: Photographie im Böhmerwald 1880-1940. W. Ennsthaler, Steyr 1984 (2. vyd.)

Zdeněk Štábla: Otazníky kolem hořického pašijového filmu.

Texty ČFÚ č. 6, s. 127 - 213I. ČFÚ, Praha 1978

kolektiv autorů: Karel Šmirous – Autochromy z let 1908 – 1955. Národní technické muzeum, Praha 1993

Pavel Scheufler, Osobnosti fotografie v českých zemích do roku 1918. NAMU, Praha 2013

www.scheufler.cz

www.ckumlov.cz